

אוניברסיטת תל-אביב

המערערת (הנקבלת):

ע"י באת כוחה ורוניקה קרול

נגד

המערערת (הקובלת): אוניברסיטת תל-אביב

ע"י בא כוחה עו"ד ירון זהבי

פסק דין

1. זהו ערעור על פסק דינו של סגן הממונה על המשמעת, פרופ' רועי קרייטנר, בתיק ד/50/2014, מיום 18 לינואר 2015. המערערת, סטודנטית לתואר ראשון בחוג ללימודי נשים ומגדר, החלה גם את לימודיה לקראת תעודת הוראה בסמסטר א' תשע"ה. המערערת הואשמה בכך שבמסגרת הקורס "אידה פינק" בחוג ללימודי נשים ומגדר הגישה עבודה שהועתקה מעבודה אחרת, שהוגשה שנה קודם לכן באותו קורס. המערערת הודתה במעשה המיוחס לה, הורשעה בעבירת הונאה ובהפרת הוראות, על פי סעיפים 29.3 ו-29.4 לתקנון המשמעת של האוניברסיטה. נגזר עליה עונש הרחקה בפועל מהלימודים למשך שני סמסטרים (סמסטר ב' תשע"ה וסמסטר א' תשע"ו), פסילת הקורס בו בוצעה העבירה, והרחקה על תנאי של שנה מהלימודים, למשך שנתיים מיום החזרה ללימודים.
2. המחלוקת, שחייבה הכרעה בין הצדדים בערכאת הדין, נסבה סביב השאלה מאימתי יחל ריצוי עונש ההרחקה של המערערת. המערערת ביקשה לדחות את מועד תחילת ריצוי העונש לתחילת סמסטר א' תשע"ו, כדי שתוכל להשלים בשנת הלימודים תשע"ה את לימודי תעודת ההוראה בהם החלה, והכוללים קורסים סמסטריאליים בצד אלה השנתיים. תחילת ריצוי עונש ההרחקה בסמסטר ב' של שנת הלימודים תשע"ה, טענה, יגרום לאי השלמת הקורסים השנתיים בהם החלה, ולחידושם רק בשנת הלימודים תשע"ז, כך שבפועל תורחק מהאוניברסיטה למשך שלושה סמסטרים, החל מסמטר ב' בשנת הלימודים תשע"ה.
3. לאחר ששקל את טיעוני הצדדים ועובדות המקרה, החליט סגן הממונה על המשמעת לדחות את בקשת המערערת, ולא לדחות את תחילת ריצוי עונש ההרחקה. זאת משני טעמים: האחד כללי, חשיבות עקרון מידיות העונש, המעניק משקל לצמידות, ככל האפשר, בין מועד ביצוע העבירה לבין מועד גזירת הדין וביצוע העונש. האחר, נסיבות המקרה, שבמקרה הנדון היו מאפשרות למערערת לסיים את לימודי תעודת ההוראה, ואולי אף את לימודיה בחוג לנשים ומגדר, עוד בטרם החלה את ריצוי עונשה. לנימוק השני חשיבות מיוחדת במקרה זה, שכן השלמת לימודי תעודת ההוראה במהלך סמסטר ב' בשנה זו, ולפני תחילת ריצוי עונשה, תאפשר למערערת נגישות מהירה מאד למקצוע ההוראה, שאין ספק בדבר הסתירה העמוקה בין מהותו ועקרונותיו, ובין העבירה בה הורשעה המערערת וטרם החלה בריצוי העונש בגינה.
4. על גזר דינו של סגן הממונה על המשמעת הוגש הערעור שלפנינו. לטענת המערערת, תחילת ריצוי עונש ההרחקה בסמסטר ב' תשע"ו מהווה בפועל ענישה כבדה מעונש שנת ההרחקה שנגזר על ידי סגן הממונה על המשמעת. זאת משום שיהא עליה לחזור על כל הקורסים השנתיים בלימודי תעודת ההוראה, בהם החלה בסמסטר א' של שנה זו, רק בשנת הלימודים תשע"ז. בפועל ישתרע, אפוא, עונש ההרחקה על פני שלושה סמסטרים, במהלך שתי שנות לימוד.

5. אנו מאמצים את גישתו העקרונית של סגן הממונה על המשמעת ומטעמיו. חשיבות ההקפדה על מידידות הענישה מחד-גיסא, והצורך למנוע את השלמת לימודי תעודת ההוראה במהלך הסמסטר הקרוב, בטרם החל ריצוי העונש, חוברים למסקנה שאין לדחות את הריצוי לראשית שנת הלימודים הבאה. אין להקדים את מועד סיום לימודיה של מי שמתעתדת לעסוק בהוראה - תפקיד הנושא עמו אחריות לחנך תלמידים לשמירה על נורמות התנהגות תקינות במסגרת לימודית – הורשעה בהונאה בלימודים, נשפטה וטרם ריצתה את עונשה.
6. עם זאת, ומכיוון שתחילת ריצוי העונש החל מסמסטר ב' יגרור, בנסיבות המקרה, הרחקה בפועל מהלימודים לפרק זמן גדול יותר משהוטל על המערערת, אנו נעתרים לבקשתה החלופית, להתחיל את עונש ההרחקה החל מסמסטר א' לשנת הלימודים הנוכחית.
7. אנו מדגישים, שהכרעת דין זו אינה תקדים למחיקת הישגי עבר כדרך ענישה. מגישה כזו, המאפשרת, במקרי קיצון בחירה ומחיקה בדיעבד של קורסים שהושלמו, יש להימנע. ההחלטה לפנינו מעוגנת בנסיבות המקרה הנדון. א. עסקינן בקורסים שהלימודים בהם החלו לאחר ביצוע העבירה, שנעברה בשנת הלימודים שעברה. ב. גזר הדין בערכאה הדיונית ניתן בסמוך למועד תחילת הלימודים בסמסטר שבוטל. ג. חלק גדול מהקורסים בסמסטר זה הם שנתיים, והלימודים בהם עדיין מתנהלים. ומעל אלה, ד. המערערת גזרה על עצמה הימנעות מלימוד קורסים בחוג לנשים ומגדר בשנת הלימודים תשע"ה (ובכך ניתן ללמוד על לקיחת אחריות למעשיה) ה. תחילת ריצוי העונש החל מסמסטר ב' השנה, תגרור בפועל נשיאה בעונש חמור משמעותית מזה שמצאה הערכאה הדיונית לנכון להטיל.
8. משהוחלט כי עונש ההרחקה מלימודים למשך שנת לימודים יחול, לבקשת המערערת, מתחילת סמסטר א' של שנת הלימודים תשע"ה, לא יילקחו בחשבון לימודיה והישגיה האקדמיים בקורסים שלמדה במהלך סמסטר א' בכל מסלולי הלימוד באוניברסיטה, לרבות אלו בהם נבחנה. יתר העונשים שגזר סגן הממונה על המשמעת על המערערת יישארו בעינם (פסילת הקורס "אידה פינק" במסגרת לימודי נשים ומגדר, והרחקה על תנאי של שנה למשך שנתיים מיום החזרה ללימודים).
9. פסק הדין יפורסם בלא ציון שם המערערת.

ניתן והודע היום 3.3.2015 .

אבי עזרא
חבר מותב

פרופ' אלי לדרמן
יו"ר המותב

פרופ' לילך שלו מבורך
חברת מותב